

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 19/2019 els membres del Consell de la Informació de Catalunya (CIC) en reunió plenària de data 8 de gener de 2020 van adoptar per unanimitat el següent acord segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 19.2019

ASSUMPTE: Escrit de queixa de la directora general de la DGAIA, per un reportatge publicat a l'edició digital del diari La Vanguardia el dia 26 d'agost de 2019, amb el títol *“Los diez delincuentes que ponen Barcelona contra las cuerdas”*, el qual pot haver vulnerat els criteris 10 i 12 del Codi Deontològic.

ANTECEDENTS

Amb data 29-8-19 va tenir entrada al CIC una carta signada per la senyora Ester Sara Cabanes, directora general de la DGAIA, en què expressa la seva queixa per un reportatge publicat a l'edició digital del diari La Vanguardia el dia 26 d'agost de 2019, amb el títol *“Los diez delincuentes que ponen Barcelona contra las cuerdas”*, signat per la periodista Mayka Navarro.

Aquest reportatge, efectivament, es pot trobar a:

<https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20190826/464258022202/delincuentes-barcelonarobos-detenidos-mossos-guardia-urbana.html>

Segons la carta de queixa, al cos de la notícia es fa una relació de persones que constarien com a delinqüents reincidents de la ciutat de Barcelona, i s'exposa un petit perfil de cadascuna d'elles. Respecte del primer, suposadament el més reincident, s'indica que *“El joven formaba parte del grupo de menores migrantes no tutelados que llegó el año pasado a Barcelona y recientemente alcanzó la mayoría de edad, por lo que ha dejado de estar bajo la tutela de la dirección general de Atención a la Infancia i l'Adolescència (DGAIA).”*

Quant als tres següents, es diu també al text del reportatge: *“El segundo también es un exmena, tiene 28 años y nació en Marruecos. En ese mismo periodo ha sido detenido en once ocasiones y su especialidad es el robo con fuerza, además del tráfico de estupefacientes y un robo con violencia figura en su historial. Argelia es el país de origen del tercer delincuente que encabeza el top ten de los reincidentes este verano. Con 19 años recién cumplidos ha sido detenido este verano diez veces, todas in fraganti por delito de hurto y en una ocasión por robo con violencia en Ciutat Vella. Le sigue otro compatriota menor de edad, con 17 años, migrante tutelado por la DGAIA, y que en seis ocasiones fue detenido por hurto y en otras cuatro por robo con violencia.”*

La directora general continua dient: *“Així, es fa esment de la condició de persones menors d'edat estrangeres no acompanyades en relació a quatre persones, tres d'elles majors d'edat, vinculant aquest col·lectiu amb la situació de delinqüència que es posa de manifest a la notícia. D'altra banda, s'utilitza l'expressió “delinqüència” per fer referència a persones que han estat detingudes, i no condemnades per sentència judicial ferma, vulnerant el principi de presumpció d'innocència”.*

Segons la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència la publicació contraria els criteris 10 i 12 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de

Catalunya, relatiu a salvaguardar la presumpció d'innocència i a respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral.

AL-LEGACIONS

Com sol fer el Consell, es va donar a la Vanguardia l'oportunitat de fer les corresponents al·legacions, i el diari va respondre remetent-se a l'article publicat el 8 de setembre de 2019 dins la secció "El defensor del lector" i signat per Suso Pérez, la persona que s'ocupa actualment d'aquest menester. En aquest article es parteix de la constatació que la inseguretat a Barcelona s'ha convertit és un dels temes més rellevants, i que la preocupació ciutadana ha anat en augment tant per l'increment dels homicidis com també per la proliferació de delictes de menor gravetat, com robatoris. Suso Pérez argumenta que els mitjans tenen l'obligació d'explicar el que està passant i que fruit d'aquesta responsabilitat informativa és la peça posada en qüestió. En aquesta crònica es posava en relleu el problema de la multi-reincidència, que es tradueix en que una mateixa persona pugui arribar a ser detinguda fins a catorze vegades per furt i robatoris amb violència en aquest breu període de temps i que continuï en llibertat després de passar pels jutjats.

El defensor del lector de La Vanguardia apunta el fet que la informació incloïa dades de les deu persones que encapçalaven la llista policial, però no els seus noms. Segons que relata, algun lector se li va dirigir per plantejar que l'article és de "clara orientació xenòfoba, poc objectiu i emparenta el periodisme a una caça de bruixes al més pur estil de l'edat mitjana". Respecte a això Suso Pérez es pregunta si en aquest cas era rellevant assenyalar d'on són aquestes persones detingudes una vegada i una altra per delictes de carrer. I es dona a ell mateix la resposta en termes afirmatius. "De la informació citada -argumenta- es desprèn, per exemple, que existeix un problema important amb els menors immigrants magribins que, quan assoleixen la majoria d'edat, perden tota tutela. Saber això és fonamental per entendre el que succeeix i per buscar solucions, explicar-les i aplicar-les. No dir-ho, o no voler saber-ho, no condueix a res". Respecte a la cita d'altres nacionalitats (un bosnià, un italià, un cubà i també un espanyol) inclou la referència de pràctiques periodístiques que hi ha a altres països, i acaba conclouent: "(...) el paper del periodisme no és ocultar fets amb l'objecte d'esmoreir possibles tensions socials. Les informacions que aprofundeixin en les raons per les quals la inseguretat és un problema creixent a Barcelona han d'incloure com més dades, anàlisi i estadístiques millor. I, alhora, els mitjans han d'estar atents davant els discursos que pretenguin criminalitzar determinats col·lectius. Una cosa és explicar la realitat i una altra la tergiversació que se'n vulgui fer."

PONÈNCIA

El cas treu a col·lació un cop més l'oportunitat de publicar les nacionalitats de les persones implicades en els fets noticiables. Sobre aquesta qüestió se n'han fet moltes reflexions i és evident que no hi pot haver una norma única, de manera que el context informatiu i la interpretació que en facin els editors de les notícies han d'acabar determinant el grau d'interès informatiu que té aquesta dada, com la del sexe o l'edat.

És doncs força discutible que en el cas concret fos o no oportú l'esment de la nacionalitat. Possiblement és irrellevant per a cadascun dels presumptes delinqüents citats. Però sembla força clar que en el seu conjunt la informació aconsegueix l'efecte de subratllar l'estrangeria de la major part de les persones que estan incloses en el rànquing. Això podria donar a entendre als lectors que s'associa la condició d'estranger amb la tendència a delinquir. Si en alguna part del reportatge es donessin dades més generals sobre aquesta correlació (que segons altres informacions periodístiques no existeix) es neutralitzaria amb base estadística l'esmentat efecte negatiu. Però aquestes estadístiques no s'ofereixen en aquest cas, i el defensor del lector tampoc hi fa referència a la seva argumentació.

Pel que fa a la presumpció d'innocència, el principi número 10 del codi és molt taxatiu, i es refereix expressament al respecte a la presumpció d'innocència des de l'inici de les actuacions policials. En aquest cas es podria argumentar que justament el principal argument d'aquesta peça periodística és la demostració, que queda prou acreditada per les fonts, que existeix una multi-reincidència en la comissió de robatoris sense que, per causa de la legislació vigent, no pot arribar als tribunals de justícia. En aquest sentit podria arribar a admetre's que en el text es donés per prou comprovat, per reincidència, que realment es tracta de delinqüents. Però en tot cas resulta clarament reprovable, com a mínim, que això quedi determinat al titular sense cap altre filtre ni matisació.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

El reportatge publicat per La Vanguardia el dia 26 d'agost de 2019 amb el títol "*Los diez delincuentes que ponen Barcelona contra las cuerdas*" contravé el criteri 10 del Codi Deontològic relatiu a la presumpció d'innocència i, així mateix, el criteri 12, desenvolupat a l'annex F en allò que respecta a la cita de nacionalitats.

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 8 de gener de 2020. Certifico.